

DIGIPASSI

yläkoulu

L1 = Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 = Kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus

L3 = itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 = Monilukutaito

L5 = Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 = Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 = Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

9. luokan jälkeen oppilas

Osaa sujuvasti hyödyntää sähköisiä oppimisympäristöjä	L1	L3	L5				
Tietää hyvän työskentelyergonomian periaatteet ja merkityksen,		L3			L6		
Hallitsee hyvän tekstinkäsittelytavan		L3		L5	L6		
Hallitsee esitysgrafiikkaohjelman perustoiminnot		L3	L4	L5	L6		
Hallitsee taulukkolaskennan perustoiminnot		L3		L5	L6		
Osaa dokumentoida projektityön vaiheet sekä yksin että yhteistyössä työparin/ryhmän kanssa	L1	L2		L4	L5	L6	
Osaa tehdä lyhyen elokuvan/opetusvideon	L1	L2		L4	L5		L7
Osaa täyttää verkossa kokeita, testejä ja itsearviointeja useilla sovelluksilla/ohjelmilla	L1			L4	L5		
Osaa koodata lyhyen ohjelman jollain kirjoitettavalla ohjelmointikielellä	L1			L4	L5		
Hallitsee sähköisen vuorovaikutuksen		L2	L3	L4	L5	L6	L7
Hallitsee tiedonhaun peruseriaatteet	L1		L3	L4	L5	L6	
Hallitsee kuvankäsittelyn perustaidot		L2		L4	L5		
Hallitsee tietoturvan peruseriaatteet, osaa suojautua tietoturvariskeiltä	L1		L3	L4	L5	L6	
Huomioi tekijänoikeudet töissään ja hallitsee lähdeviittaukset			L3	L4	L5	L6	
On tutustunut digitaalisiin mittalaitteisiin	L1			L4	L5		
On tutustunut erilaisiin simulaatioihin	L1			L4	L5		
On harjoitellut musiikintekoa digitaalisesti		L2			L5		

Sisällöt:

Oppilas osaa sujuvasti hyödyntää sähköisiä oppimisympäristöjä

- tallennus nimellä oikeaan paikkaan, tiedoston nimeäminen uudelleen
- kansion luominen OneDriveen
- tiedoston jakaminen oikeille ihmisille joko OneDrivessa tai sähköpostin liitetiedostona
- tiedoston jakomääritykset (muokkausoikeudet, vaaditaanko kirjautumista)
- tiedoston jakaminen linkillä
- tiedoston jakamisen lopettaminen
- tiedoston lataaminen OneDriveen mobiililaitteella (uloskirjautuminen yhteiskäyttölaitteesta)
- ohjelmien Online-versioiden rajoitukset verrattuna työpöytäversioihin
- tiedostojen luominen ja muokkaaminen yhteistyössä muiden kanssa

Oppilas tietää hyvän työskentelyergonomian periaatteet ja merkityksen

- valaistuksen merkitys
- näytön kirkkaus
- työasento ja sen vaihtaminen
- tauotus
- näytön tekstin koko ja sen muuttaminen

Oppilas hallitsee hyvän tekstinkäsittelytavan

- kansilehden luominen
- fontti + fonttikoko
- automaattinen sivunumerointi
- riviväli
- reunukset
- sisentäminen
- tekstin tasaus
- erikoismerkin lisääminen
- otsikoiden käyttö ja muokkaaminen
- automaattinen sisällysluettelo
- pakotettu sivunvaihto
- kuvan lisääminen, koon muuttaminen ja kuvan asettelu
- tallennus oikealla nimellä oikeaan paikkaan (OneDriveen)
- tallennus pdf:nä
- lähdeviittaukset

Oppilas hallitsee esitysgraafiikkaohjelman perustoiminnot

- eri diatyyppien käyttäminen (otsikkodia, otsikko + sisältö jne.)
- teeman valitseminen ja käyttäminen yhdessä/kaikissa dioissa
- sisällön (kuvan, kaavion, taulukon) lisääminen esitykseen
- Sisällön (kuvan, kaavion, taulukon) koon / sijainnin muuttaminen
- tekijänoikeudet kuvien käytössä
- lähdeviittaukset
- diojen järjestyksen muuttaminen
- muotojen lisääminen ja muokkaaminen
- linkin lisääminen
- tekstiruudun lisääminen
- tallentaminen oikealla nimellä oikeaan paikkaan
- tallennus eri muodoissa (esityksenä, kuvana)
- dian vaihtuminen (automaattisesti / hiirellä näpäyttämällä)

Oppilas hallitsee taulukkolaskennan perustoiminnot

- solumuotoilut (teksti, luku, prosentti, päivämäärä)
- tekstin tasaus
- rivin/sarakkeen lisääminen
- solun leveyden muuttaminen
- yksinkertaiset funktiot (summa, tulo, keskiarvo, minimi, maksimi, moodi, mediaani)
- kaavan kirjoittaminen käsin (vähennyslasku, jakolasku, prosentti)
- yksinkertaiset kaaviot (pylväskaavio, ympyrädiagrammi, piste/viivadiagrammi)
- kaavion muotoilu (otsikon lisääminen, akseleiden otsikoiminen)
- tietojen kopiointi ja liittäminen tekstinkäsittelyohjelmaan
- tiedoston tallentaminen oikealla nimellä oikeaan paikkaan
- tiedoston tulostaminen (tulostusasetukset, sivun suunta)

Oppilas osaa dokumentoida projektityön vaiheet sekä yksin, että yhteistyössä työparin/ryhmän kanssa

- kuvien/videon ottaminen eri työvaiheista
- kuvan siirtäminen laitteesta toiseen tai pilvipalveluun (bluetooth, johto, OneDrive)
- tekstin ja kuvien/videoiden lisääminen/linkittäminen valitulle alustalle (OneNote, Teams, blogi)
- liikuntasovellusten (Sports Tracker, Endomondo, tms.) sisältöjen (esim. kuvakaappaus) jakaminen valitulle alustalle
- yhteiskäyttölaitteelta uloskirjautuminen
- uuden sivun luominen OneNoteen/blogiin/jonnekin
- sisältökirjaston käyttäminen OneNotessa
- yhteistyötilan käyttäminen OneNotessa sekä sen pelisäännöt (toisen työtä ei muokata/hävitetä)

Oppilas osaa tehdä lyhyen elokuvan/opetusvideon

- opetusvideon käsikirjoittaminen/suunnittelu ennen kuvaamista
- videon kuvaaminen ja valokuvien ottaminen
- videon/kuvien siirtäminen haluttuun sovellukseen (iMovie)
- selostuksen lisääminen videoon
- otsikon lisääminen videoon
- musiikin tai taustaaänen lisääminen videoon
- videon muokkaaminen
- kuvan poistaminen
- kuvan lisääminen
- kuvan paikan vaihtaminen
- elokuvan nimeäminen ja tallentaminen
- elokuvan jakaminen opettajalle/muille oppilaille
- yhteiskäyttölaitteelta uloskirjautuminen

Oppilas osaa täyttää verkossa kokeita, testejä ja itsearviointeja useilla sovelluksilla/ohjelmilla

- Kahoot
- Socrative
- Quizlet
- VILLE
- Wilman formatiivinen arviointi
- Forms

Oppilas hallitsee sähköisen vuorovaikutuksen

- sähköpostin / Wilma-viestin aihe
- viesti useille henkilöille; kopio vai piilokopio, Wilman viestiasetukset
- tervehdi
- muista, kenelle kirjoitat
- lopputervehdys
- liitetiedostot
- nettietiketti
- kuvien tai tietojen jakaminen toisista ei sallittua ilman lupaa
- väärän tiedon levittäminen -> kunnianloukkaus
- nettikiusaaminen

Oppilas hallitsee tiedonhaun peruseriaatteet

- lähdekriittisyys
- hakukoneet (olemassa myös muita kuin Google)
- hakuoperaattorit
- nettisanakirjan käyttö
- lähdeviitteet
- kuvahaku
- haku käyttöoikeuksien perusteella (CC-lisenssit)

Oppilas hallitsee kuvankäsittelyn perustaidot

- kuvan ottaminen
- kuvan siirtäminen laitteesta toiseen
- kuvan avaaminen kuvankäsittelyohjelmassa
- kuvan rajaaminen
- kuvan kontrastin ja värien muokkaaminen
- joidenkin valintatyökalujen käyttäminen (mm. taikasauva)
- joidenkin efektityökalujen kokeileminen
- kuvan resoluution tarkastaminen ja asettaminen kohdemateriaaliin sopivaksi
- kuvan liittäminen asiakirjaan
- kuvien jakaminen
- kuvan tallentaminen eri tiedostomuodoissa

Oppilas hallitsee tietoturvan peruseriaatteet, osaa suojautua tietoturvariskeiltä

- yksityisyyden suoja (älä julkaise ihan mitä tahansa)
- salasana (minkälainen on hyvä salasana, ei samaa salasanaa joka paikkaan)
- salasanan pitäminen vain omassa tiedossa
- tietojen kalastelu (älä klikkaa kaikkia linkkejä)
- luotettavat / epäluotettavat sivustot
- tiedon häviämisen välttäminen (varmuuskopiointi)

Oppilas on tutustunut digitaalisiin mittalaitteisiin

- puhelimen tai iPadin anturit / SparkLink
- anturin yhdistäminen iPadiin
- oikean anturin valinta
- mittaustulosten merkintä ja analysointi
- valaistusvoimakkuuden mittaaminen
- äänenvoimakkuuden mittaaminen
- pH:n mittaaminen
- nopeuden mittaaminen
- liikkeen/matkan/nopeuden mittaaminen (SportsTracker, Endomondo tms.)

Oppilas on tutustunut erilaisiin simulaatioihin

- Esim. PhET- simulaatiot ja niiden käyttö

Oppilas on harjoitellut musiikin tekoa digitaalisesti

- äänen tallentaminen
- äänitteen muokkaaminen
- tehosteiden lisääminen
- äänien / musiikin lisääminen
- äänitteen tallentaminen